

ACC. N:R

M. 6703: 1-21.

(Bilagga s. 1a-1b.)

Landskap: Småland

Härad: Östbo

Socken: Rydaholm

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVSammanfattning och boshapssköttsel.

Bkr. II: s. 38

Sida. 1-21.

Skriv endast på denna sida!

Bkr. II: s. 38

ACC. N:R. M. 6703:1a

Landskap: Småland
Härad: Östbo
Socken: Rydaholms
Uppteckningsår: 1940
Upptecknat av: Gunnar Hobroh
Adress:
Berättat av:
Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jfr. E.U. 18196 299. C.ac.

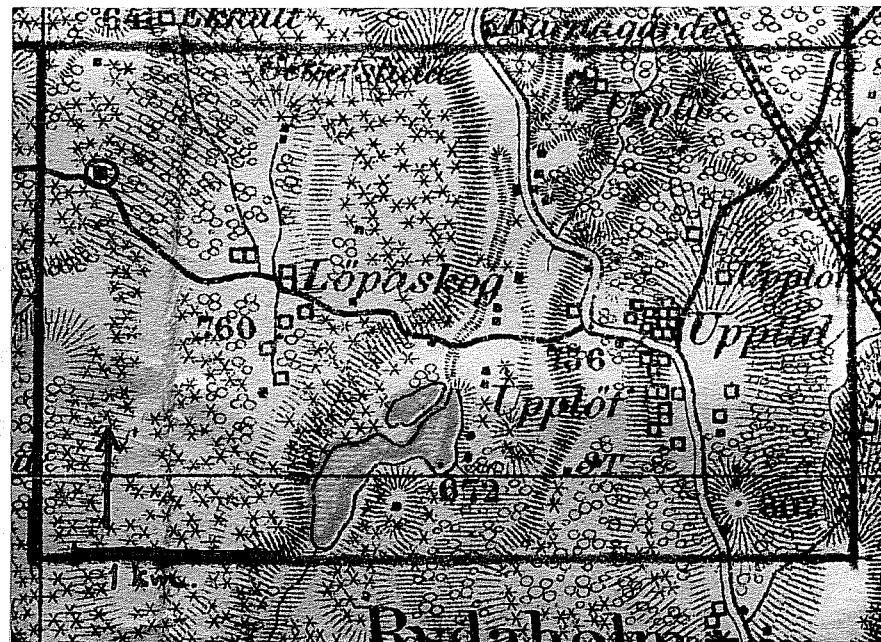
Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6703: 1/b.

Landskap: Småland Upptecknat av: Gunnar Hobroh
Härad: Östbo Adress: _____
Socken: Rydaholms Berättat av: _____
Upplid
Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

Jfr. E.U. 18196 299. C.u.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 6703:1

Landskap: Småland Upptecknat av: Summar Hobro
 Härad: Östbo Adress: _____
 Socken: Rydalsbruk Berättat av: Alfred Johansson
 Uppteckningsår: 1970 Född år _____ i Rydalsbruk

1.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sommarfähus.

Vid väg västerut ligger sommarlagård tillhörig
 Axel Gustavsson, Uppslid Mellangård / "Nybygg-
 get". Benämningen är senare, i äldre tid sade
 man "kohytta". Huset är knuttimrat, med
 enkla knuttrsk . Det är enl. uppgift
 byggt på 1880-talet och då troligen flyttat hit.
 Laga skifte började ca år 1880 och slutade 1918.
 Taket är halvt, med span vid "håsen", d. v. s.
 nedre kanten, takhågget. På ryggen
 ligger korslagda trä, s. k. "hänjvår", som
 för sammanhålls av träagel. Timret är
 gran, ty fur står g. emot så bra. Liknan-

*) kallas
 uttunst
 eller kabbel.

ACC. N:R

M. 6703 : 2.

Landskap: Småland

Härad: Östbo

Socken: Rydaholm

Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Gunnar Hobro

Adress:

Berättat av: Alfred Johansson

Född år i Rydaholm

2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

de byggnader finns för fåren, "söhyttor", men
hälften så långa.

Bis synes ringa spår av, bindslen / ketjor
finns fastnaglade på några ställen i tim-
ret / se planen). Bis har dock ant. funnits
i så fall spikade i på något sätt.

Spärrspår kallas "spärre" och är i ryg-
ningen korsformigt sammanfäst, "helst
i helst" med tjänagel genom, och med den
smal på i korsningens överdel. Denna konst.
är vanlig i ladrefärdar och lador, i samband
med halmtak.

Halmen är bunden med "täckraft" av björk
eller gran, och själva bindslet är "täckvije"

ACC. N:R

M. 6703: 3.

Landskap: Småland

Härad: Östbo

Socken: Rydaholm

Uppteckningsår: 1910.

Upptecknat av: Gunnar Hobroch

Adress:

Berättat av: Alfred Johansson

Född år i Rydaholm

3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

av björk /ungbjörk, som västes i ena änden /den
ungefär och så satte man den under foten och
snodde den). Då man hade 50 sådana bunta-
de man dem.

Gödselu vid "kolyttan" tog man vara på,
den hördes hem på vintern, och lades bland
den andra, och användes sedan på odlingarna
om våren. Att ta ut gödselu kallas "shika",
då man avser kobben; att ta ut gödselu
i kätten hos svin, kalvar m. m. kallas "byg-
ta ut", och betecknar allt vad djur heter som
ej står bundet med klave. Numera säger
man alltid "gödsla ut".

Strö har varit huggen /hachad/ tall.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6703: 4.

Landskap: Småland

Härad: Östbo

Socken: Rydaholm

Uppteckningsår: 1980.

Upptecknat av: Gunnar Hobro

Adress:

Berättat av:

Född år

i

Afred Jönsson
Rydaholm4.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den stolpe som legat bakom korna då stått bundna i bås, är borta nu, kallas "hammerstock" eller "flåstock", som är till att hindra ströen att falla ft, "samla strö", hämning av strö, att den ej kommer ut i göddelrännan. Hammer synes ej ha samband med korns efterbörd, som på visst håll i Mo lfd. påstods. Efterbörden heter här i Rydaholm "lätte".

Gången bakom korna kallas "floen". I regel ha korna stått bundna utmed långsidan, men i ifrågavarande lagård är bindningsstället vid gavlarna / samt ant. en på mitten av långsidan där en stolpe står. Antagligen fanns även före laga skiftet

ACC. N:R.

M 6703:5

Landskap: Småland

Upptecknat av: Gunnar Hoböck

Härad: Östbo

Adress:

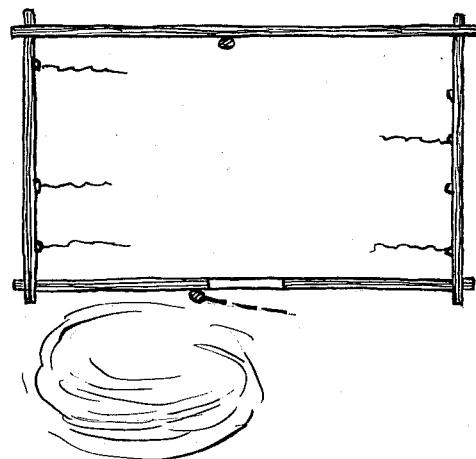
Socken: Sm. Rydaholm

Berättat av:

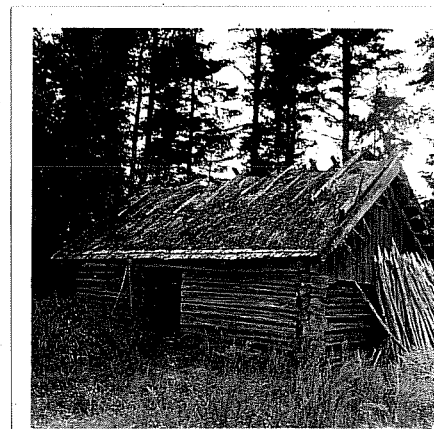
Uppteckningsår: 1940.

Född år

i

Alfred Johansson
Rydaholm.5,
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skala 1:100.

ägare:
Axel Gustavsson,
Upplid Kullängård
("Nybygget")
Rydaholm.

Skriv endast på denna sida!

Nyg.
I:10:46

ACC. N:R.

M 6703 : 6.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Gunnar Hobro

Härad:

Ostbo

Adress:

Socken:

Sm. Rydaholm

Berättat av:

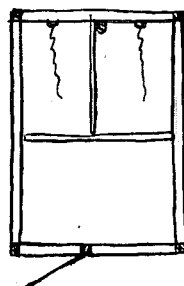
Alfred Johansson

Uppteckningsår:

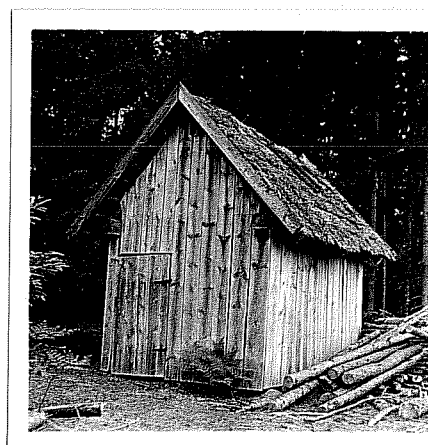
1940.

Född år

i Rydaholm.

6.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skala 1:100.

ägare: John Sund.
Upplöd Kungälv.
Sm. Rydaholm.

Skriv endast på denna sida!

Neg.
I: 10: 47

ACC. N:R M. 6703 : 7.
Landskap: Småland Upptecknat av: Gunnar Hobro
Härad: Östbo Adress: _____
Socken: Rydaholm Berättat av: Alfred Johansson
Uppteckningsår: 1940. Född år: Rydaholm

7.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Soumarlagården (?). En stycke längre ut
i skogen, åt väster ligger en liten soumar-
gård, ägare John Sand, Nyplid Mellangård, Ry-
daholm. Huset är blott 10-15 år gammalt, av
träder, med halmtak.

Förr hade man vanligt fågata, då man tog
hem djuren om kvällen. Skogen var gemen-
sam inom varje hemmansdel, eller stö-
shytt, liksom med inägorna. Dessa bönder
inom denna hemmansdel, 4 stycken, hade en
gemensam fågata eller kogata. Kreaturen
släpptes ut ungefär i juni. Det synes g. vara
känt att de skulle ha betat på inägorna
under någon tid / tidig vår / utan utslutning.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6703: 8.

Landskap: Småland

Härad: Östbo

Socken: Rydaholm

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Gunnar Hobro

Adress:

Berättat av: Alfred Johansson

Född år: Rydaholm

8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De skogen direkt. I slutet av sommaren gick djuren på äterväxten, "gick på groc". Kreaturen gick ut till mitten av oktober, år 1868 då det var så dåligt gick de ut till maten in på julen.

För att hindra djuren bryta genom gärdsgårdar påsattes de "kräglor": en stock hängde mellan benen på fjären, fäst kring Walsen.

För kor användes "pjöl", en bräda med sidostycken, hängd framför grannan. På otar bonades hül i örnen som vilhet drogs en slättad med ren, så att örnen hölls framåt.

Kreaturens vinterfoder: ängshö, havrehalm, potatis, "sörpa" av havrehalm (skars till hachelse)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6703 : 9

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Gunnar Hobro

Härad:

Östbo

Adress:

Socken:

Rydaholm

Berättat av:

Alfred Johansson

Uppteckningsår:

1940.

Född år

i Rydaholm

9.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(och råg) jämte mjöl. Korna kunde man även ge lör av asp, björk, sall, råm. Men egentligen var lövet mest avsett för fjärrer. I svårare tider gavs fjärrer ljung och tom under 1868-69 även takhalv!

Om kon ville slängas, satte man på den s.k. "bulor" av trä: en slags knäppar som sattes på hornen. Ett annat sätt var att sätta en bräda på hornen, med hål genom för hornens instickande. Eller också skar man av spetsarna på hornen, så de blev trubbigare!

Häst använde man för mest att köra till stationen, köra skogsvirke m.m. Man brukade ha en häst och ett par otar, då otarna

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6703 : 10.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Gunnar Hobiö

Härad: Östbo

Adress:

Socken: Rydaholm

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940.

Född år

i Rydaholm.

10.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

användes till lantbrukets arbete.

Anm. till kartskissen: Höjarslöys ägor ligger delvis mellan Upplids by och dess utmarker, och därför är avståndet så långt, att det är skäl att ha "kohytta" här. Förr har mest alla haft kohyttor i trakten.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6703 : 11.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Gunnar Hobroch

Härad: Östbo

Adress:

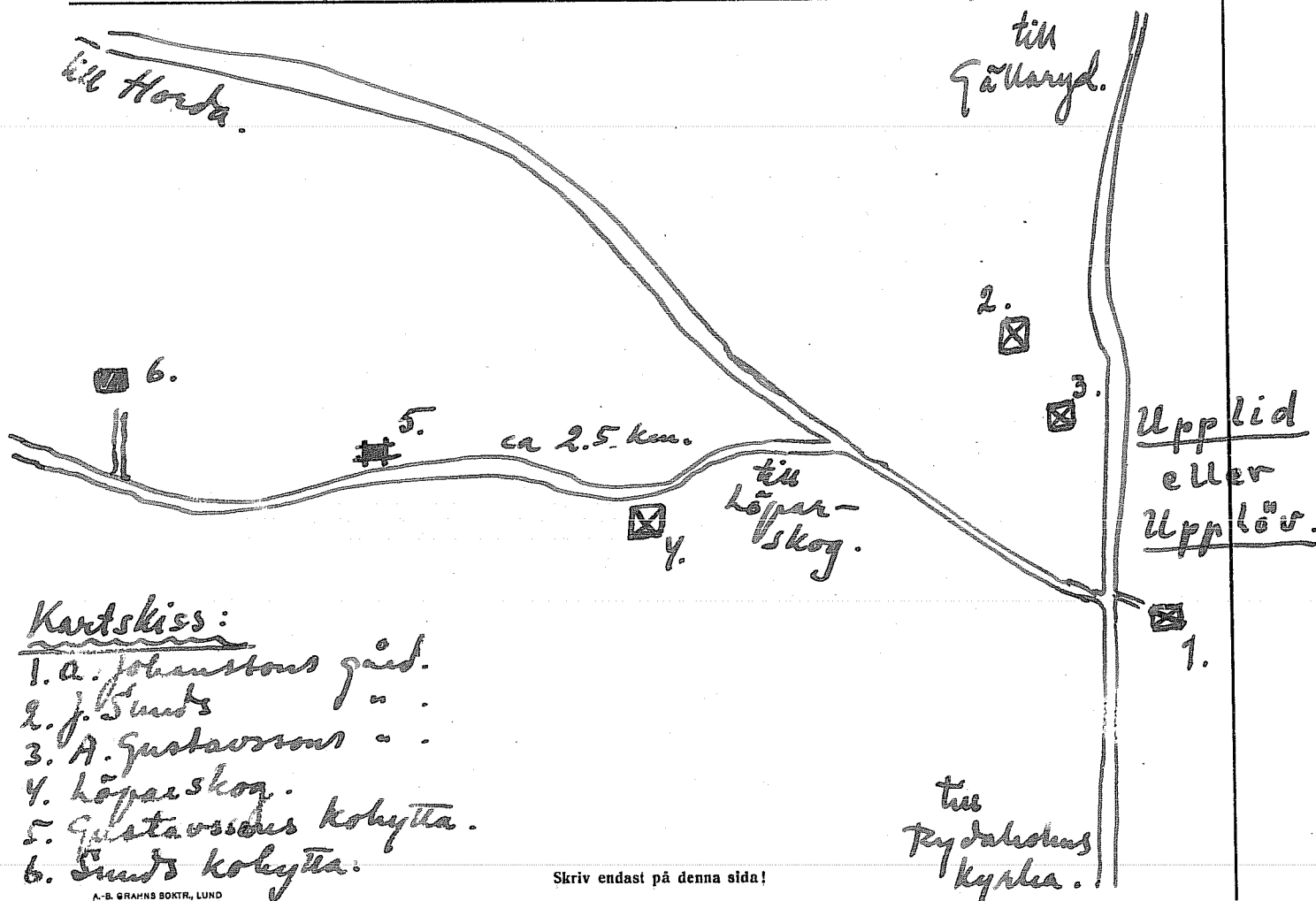
Socken: Rydaholm

Berättat av: A. Johansson

Uppteckningsår: 1910.

Född år i Rydaholm

11.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 6703 : 12.

Landskap: Småland Upptecknat av: Gunnar Hobro
 Härad: Östbo Adress: _____
 Socken: Rydaholm Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1940. Född år _____ i _____

12.
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

I Kolvarep en par km. norr om Rydaholm finns en kohytta, ägare Bröderna Johansson. Huset är vanligt brädhus med spåntak, och blot ca 40-50 år gammalt. Det här vara uppflyggt efter laga skifte, och innan dess fanns antagligen inga kohytter. Då hade man fågator. Kohytter synas aldrig ha blivit vanliga vid denna by. Tidigare än laga skiftet betade alla sina djur gemensamt, alla som hörde till samma hemmansdel.

I kohytten finns bås spikade fast vid väggstolpar. Strö består av sägspån. I utrymmet mellan båsen finns brädgolv. Huset ligger ett litet stycke in på en skogsväg, öster om *

*) golvet är till stor del av bräder. (Skriv endast på denna sida! Strö är sägspån (i det smala utrymmet "a").

ACC. N:R

M. 6703:13.

Landskap: Småland

Härad: Östbo.

Socken: Rydalsbo

Uppteckningsår: 1990.

Upptecknat av: Gunna Hobroh

Adress:

Berättat av:

Född år i

13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

byn. End. ägaren finns antagligen som-
marlagårdar i Loharyds by i närheten.

Utmot vägen mot Skaptorp från Kolvarp
ligger, halvvägs mellan dessa byar en sommar-
fähus, brädhus med gräntek och med cemen-
terad gång i mitten. Båren är uprikade vid
vägens stolpverk, och bindslena är kuddor.

Invid vägen mot Alvesta från
by Rydalsbo ligger strax innan gränsen
till Hjortsberga sn., en sommarlagård eller
sommarfähus. Gården heter Pibokult, och
ägaren Johan Pettersson. Byggnaden är i
skiftestverk, som på flera ställen är falskt.
Röstena är brädklädda i gavlarna. I den

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6703 : 14.

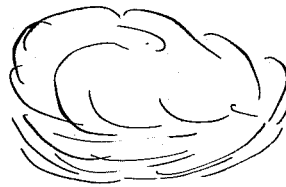
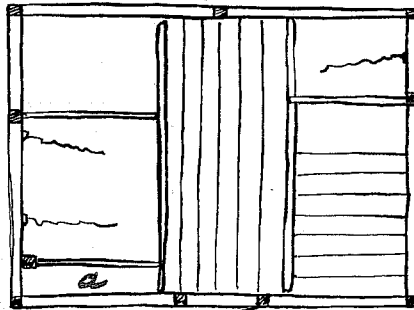
Landskap: Småland. Upptecknat av: Ernman Hobro

Härad: Östbo Adress: .....

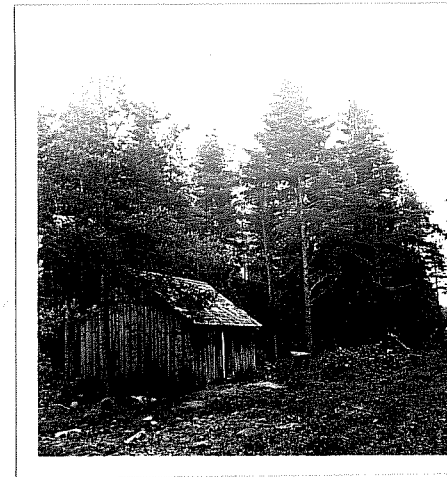
Socken: Sm. Rydaholm Berättat av: .....

Uppteckningsår: 1940. Född år ..... i .....

14
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skala 1:100.

Pröd. Johansson
Norra Skattegård ("Västergård")
Kolvarp.

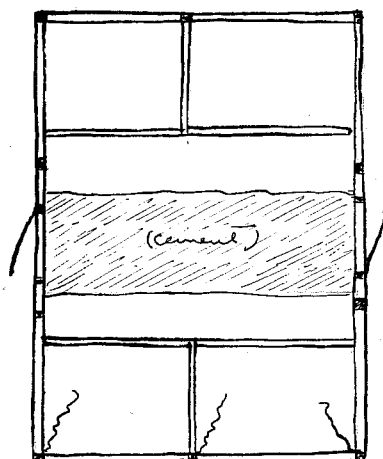
Neg.
I: 10:48

Skriv endast på denna sida!

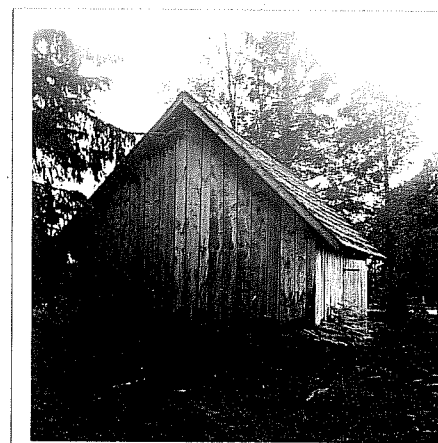
ACC. N:R. M. 6703 : 15

Landskap: Småland Upptecknat av: Gunnar Nobro
Härad: Östbo Adress: .....
Socken: Sm. Rydaholm Berättat av: .....
Uppteckningsår: 1940 Född år ..... i .....

15.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skala 1:100.

(vid vägen mellan
Kolvarp o. Skaptarp)

Skriv endast på denna sida!

Neg.
I:10:49

ACC. N:R.

M 6703:16.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Gunnar Hobroth

Härad:

Östbo

Adress:

Socken:

Sm. Rydaholm

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940.

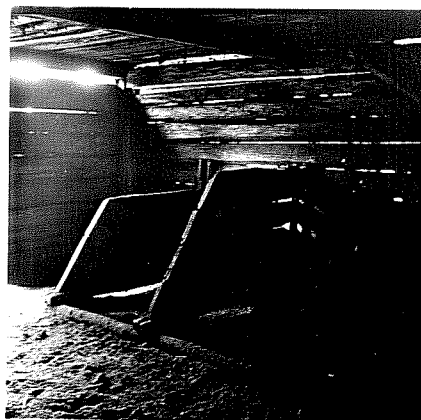
Född år

i

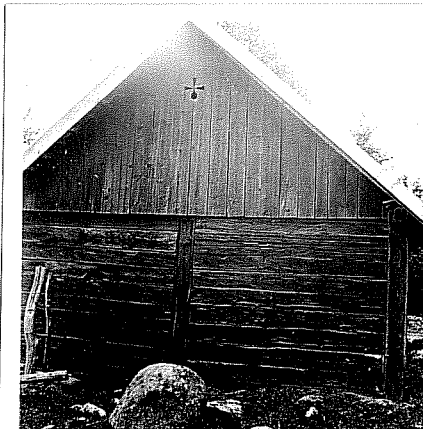
16.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ägare:
Johan Pettersson,
Sibohult,
Rydaholm.

Exteriör.

interiör.

Skriv endast på denna sida!

gavlen m. kors.

Neg.

I: 10: 50-52

ACC. N:R M. 6703:17.
Landskap: Småland Upptecknat av: Gunmar Hobro
Härad: Åtbo Adress: _____
Socken: Rydaholm Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1940. Född år _____ i _____

17.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ens gavelns röste är lucka till ett rum.
Märk även det utskurna korset i röstets bräder.
Båsen är av bräder, spikade och med stötar
fästa utmed ena långväggen: se skiss och
foton. Bindstena är kedjor. På botten ett par
ställen i timret finner man dubbla borrhål
i väggen som väl haft samband med andra
slags bås. Bakom korna ligger i varken
en stock ~~den~~ s.k. "floestocken". Om-
rådet här bakom kallas floen.

På rummet förvaras plogar, skaklar, korgar,
stolar, bräder m.m.

Huset är byggt av timmer på gårdens gam-
la ladugård år 1900. Det byggdes emellan

ACC. N:R M. 6703: 18.
Landskap: Småland Upptecknat av: Gunnar Holm
Härad: Östbo Adress: _____
Socken: Rydakollen Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1910. Född år _____ i _____

18.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

järnvägen Borås - Alvesta då byggdes, och den kom att avskära gårdens skog från gårdens gård. Sedan dess gick skogen ändå fram till gården och man behövde inget sommarfähus. J. g. skar alltså av marken och för att slippa leda djuren hem över banan varje dag, byggdes sommarfähuset. Det blev alltså fråga om lite avstånd till betesmarken. Sommarfähus är ej vanliga run i trakten, de kunde vara både i skiftesverk och husestämning. I fråga om skiftesverks skifte man mellan "långskift" (med en ca 2 m. långt fack) och "kortskift" (ca 1,20 m. långt fack). Byggandet i skift slutade man med redan under 1870-

ACC. N:R M. 6703: 19.
Landskap: Småland Upptecknat av: Gunnar Hobro
Härad: Östbo Adress: _____
Socken: Rydaholm Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1940. Född år _____ i _____

-1800 talet. Borningshus voro vanligen kant-
linnade, liksom även småhus som ängslador,
medan uthusen (lagård m.m.) i övrigt var i
skiftesverk. Man hade ek till syllar o. under-
liggare i borningshusen.

19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland

Härad: Östbo

Socken: Rydalsbo

Uppteckningsår: 1940.

ACC. N:R.

M. 6703 : 20.

Upptecknat av: Gunnar Hobro

Adress: _____

Berättat av: _____

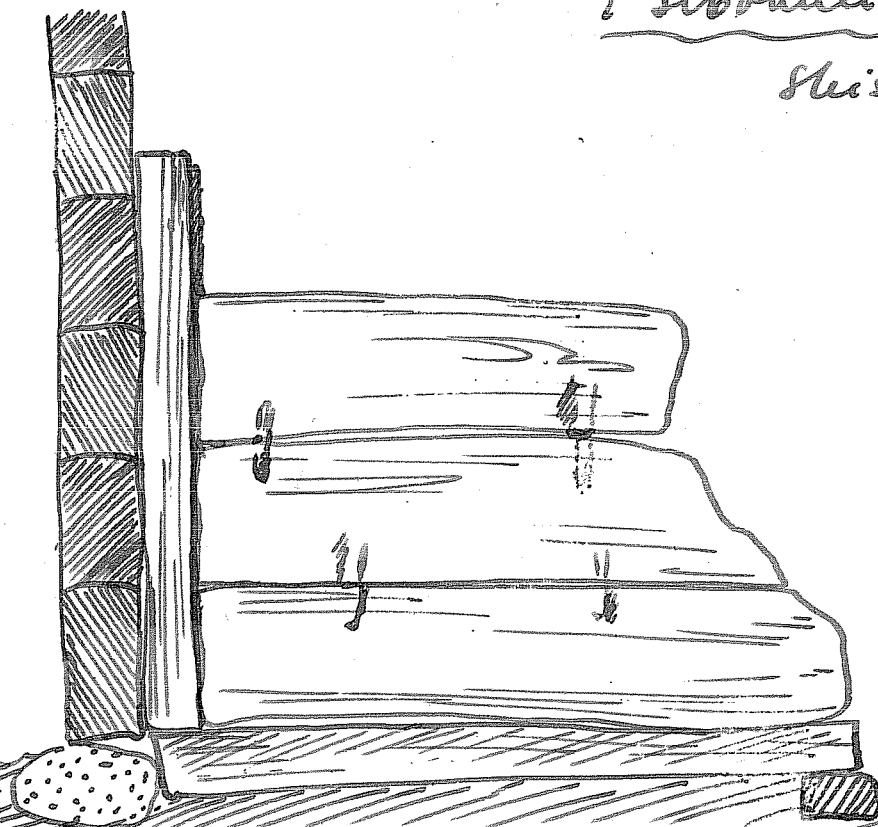
Född år _____ i _____

20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bes i sommarlagård
i Sibohult.

Skiss. G. H. 40.

G. H. 40

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6703:21.

Landskap:

Småland

Härad:

Östbo

Socken:

Rydalsbo

Uppteckningsår:

1940.

Upptecknat av:

Junna Hobro

Adress:

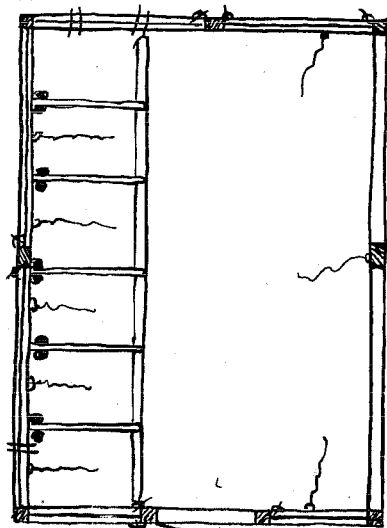
Berättat av:

Född år

i

21.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

väg mot Huvstad

Plan

i skala

1:100.

plan Petersen
libolult.

Skriv endast på denna sida!